

نومرو ۱۲۶

اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلی ، دائرة اجتهاد
تهلهفون نومروسی : ۸۶۵
« Idjtihad » Constantinople

بشنجی منه

مدیر مرخص : الراهی صفا

اقتصادی ، ادبی ، اجتماعی ، هفته لاق مجموعه

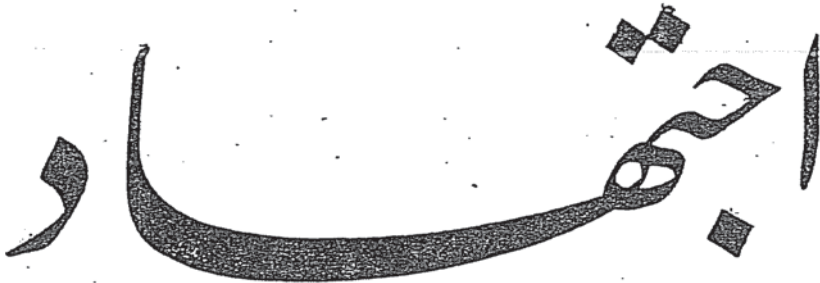
هریت فکریه ضارم

نسخه سی ۵۰ یاره به

سنه لك آلتی آیلق
تورکیا ایچین ۴۵ غروش ۳۰ غروش
مالک اجنیه ایچین ۵۱ فرانق ۸ فرانق

آبونه

۳۰ کانون ثانی ۳۳

راهب ژان مهلیه

«لوتر» لک، راهب مهلیه لک ظهور وجودیه
 یک زیاده منتظر و محتاج اولدیغمز شوزمانزده، بونلاردان
 هیچ اولمازسا بحث اتمک و اعتقادجا بوموک بر ثوابدر .
 حریت افکار عالمده ، « راهب مهلیه نک وصیتنامه
 Le testament du cure jean meslier
 عنوانی کتاب ومؤلفی ، فرانسادا ، آنسقولوپدی
 محررلرینک دور ظهوریدن یکیرمی اوتوز سنه اول، حر
 فلسفه سنی تام بیر وضوح و رونقله اجمال واقاده ایتشدر .
 وابطیل دینه بی ، کسکین ومتین برمنطقه تاراج و بر باد
 ایده رک یرینه عقل سلیم وسلامت عقل اوزره یرینه مؤسس
 قواعد وعقائد قومیشدر .

شیمدی (راهب مهلیه) نک و کتابنک سرکشتلری
 مختصراً کوزدن کچیرم :

راهب ژان مهلیه ، 1664 سنه میلادینده، فرانسانک
 Champa-ga ایالتنده ، mazerny کوینده جولفالق ایدن
 بیر پدرک اوغلو اولاراق دنیایه کیشدر . تربیه دینه سنی
 یرره بان مکتبده آلمش و آلهیات ابله برابر descartes ک
 فلسفه سنی و montaigne ک ، Bayle ک وداها سائر بیر
 قاج متفکرک آناری بی تبع ایتشدی .

1692 سنه سنده But و trepigny کویلی راهبلکنی
 آلمش و تاریخ وفاتی اولان 1729 سنه سنه قدار بووظیفه بی
 ایتشدر . و بووظائف روحانیه سنی اودرجه شفت، حس
 ابوتله ، اودرجه یوکک بیر اعتا وعلویت ابله ایضا
 ایتشدر، که دائرة رهبانیتی خلقتک الک یوکک درجه ده
 حرمت و محبتی قازانمش اولدیقندن وفاتی بیر پیغمبر وفاتی
 کبی لاهوتی وعمومه شامل بیر ماتم اولشدر .

(راهب ژان مهلیه) کوچوک وارداتنک ، حوائج
 ضروریه سنی دفعه کافی مقدار ندان فضلہ سنی فقرایه توزیع
 ایتدیکی کبی محله دینیسنده بیر کتبخانه اشترایه و تبرع
 ایتشدر .

راهب مهلیه نک وفاتی بیر نوع احتکار شکنده واقع
 اولمشدر : بعض کویلولره سوءمعامله ده بولونان یرزنکین

واطوارینی اویولده تصویر ایده رسه ک خلی کولنج اولور .
 طبق ، بالاده ذکر ایتدیکنز « یاشاسین قرال » تبیری
 « پادشاهم چوق یشا » دیه ترجمه ایتهمزکی اولور .
 بعضاً کله نک روحنه نفوذ ایچون معناسنی تعدیله
 مجبورز ؛ اصلک تأثیرینی ویرمک ایچون بعض تشبیہاتی
 دکیشدیرمک مجبور اولدیغمز کی . بالخاصه شکسیره کلنجه ،
 شکسیرک دهاسی کلمه دکل جسده ، طرز تصویرده ،
 فکرده ، معناده ، حرکاتده در .

« براترک علویتی یالکنز اوارک یازلدینی لسانه عائد
 دکدر . اونک علویتی کوستره بیلیمک ایچون هر لسانده
 برطاقم تعبیرات معادله بولنه بیلور .

« ترجمه ایدیله مین شی » ، صورت استعمالدن متولد
 برکوزلک دیمک اولان بعض رنایت درک اولردده مودایه
 تبعاً دکیشر . مع مافیہ یوکی شیلرکده باشقه لسانلرده
 معادللری دکله بیه مشاهیری بولنه بیلور .

« ترجمه ایدیله مین شی » کله رک حقیقی و قطعی معنالیینه
 علاوه اولنان اسرار انکیز بعض معنالی ، ایچنده قوللا .
 نیلقلری محیطدن ، ملتدن ، مملکتدن ، زماندن ، عادادن ،
 ادبانک صورت استعماللرندن متولد غریب لهجه لریدر . [۱]

« مع مافیہ بر ترجمه اصلنه نظراً بر تابلونک سیاه مرکبه
 مطبوع بر قوییه سی کیدر . قوییه ده رنگلر کورولمزسه ده
 خطوط و صورت ترتیب و تنظیم یک کوزل منجیدر .
 بناءً علیه قوییه بزده اصلک قیمتت تمامیه کوستر . رسم
 ابله شعر بر بریله مقایسه ایدیله بیلورسه ، نثره تحویل ایدیان
 برشعده مطبوع بر تابلو قوییه سی کیدر . شعر نثره تحویل
 اولتجه آنه کنی غائب ایتدیکی کی تابلوده رنگلری غائب
 ایدر ؛ فقط نثر سوزده کی طنطنه بی ویردیکی کی مطبوع
 قوییه ده خطوطک بارلاقطنی کوستر . صنعت ، برشی
 ترجمه دیمکدر . طبیعت « ترجمه » ایدلدیکی حالده برشاعرک
 ویا برسامک اثری نیچون ترجمه ایدیله مه سین ! [۲]

صالح غوام

[۱] آفاده می فرانسز اعضاسندن ژان نه قار
 [۲] مازسه ل شورب

مهليه) حقهذا تماطى ايديش مکتوب لارک صورتى واردر.
بنم شيمدى آئیده بولونان ومقاله مه منبع الهام اولان نسخه
نادره 1803 تاريخده «پاریس» ده طبع ايديش در.

(وولتهر) ک همتهله محوونسيان دان قسماقورتايش
اولان بوکتابه بيرچوق کيمسه لر حقمر وغلط اولاراق
(وولتهر) ک اثرى بيلينسدر.

(وولتهر) ک اثر تلخیصى اولان طبعک انتشارندان
اونسه صوکر بارون (دوهولباخ) (آستردام) شهرنده
«راهب مهليه نك اذعان فطريسي» اسميه ديكرير تلخیص
طبع ايتديرمش بوندا بالخاصه «ماترياليست» وناخدايانه
اولان اقامنى سچمشدى.

فرانسا انقلابنك ايلك سنه سنده يعنى 1789 ده
«سيلون ماره شال» ک اثره متى اولاراق (راهب مهليه نك
علم حالى) عنوانلى تکميل اثر طبع اولوندى (قوانانسون)
حکومتى (راهب مهليه) نك نامنه بيرهيكل ركزايديشى
قرارى ويردى. فقط قرارى اجرايه موفق اولامادى.
فرانسا حكومتى (ژان مهليه) نك كسابى بير قاچ دفعه
تداولدن منع ايتدى، كتاب (واتيقان) طرفندان «كتب
ملعونون» «تفاسيله تمغالاندى». «مهليه» اباطيل دينيه
رد ايتك جسارتى كوسته رن ايلك راهب اولماسى حيثيله
تجبل وتعظيم اولونيوردى ودولايي ايدى، كه دين عيسوى نك
«باب مشيخت» ى مقامنده اولان «واتيقان» ك حدت
وتلاشى حددن افزون اوليوردى.

نه اوج خلاصه، نه ده يوزن نسخه اصل اثرک شهرت
ومعروفيت عموميه كسب ايتمه سنه وطبع اولونماسنا مدار
اولامادى. بوايشى يعنى راهب مهليه نك اصل اثرينك
صورت كامله ومكمله ده عالم شهرت وانتشاره چيقاريلماسى
شرفى، تصادف بير «هوللاندا» لى يه صافلامشدى.
Amsterdam. لى Giniessen bourg ng Vad'able نامنده

وفطرت حر انديشانه ايله ممتاز بير ذات 1860 ده، هوللاندىلى
بير آنتقاجينك تجارخانه سنده بوقيمتدار اثرک برقيويه سنى
آله كچيردى. همان ايشه باشلادى 1864 ده راهب مهليه نك
خاطراتى اوج بويوك جلد اولاراق «ژان مهليه نك وصيتنامه سى»

آدم ايله راهب مهليه آراسندا چيقان اختلاف اوزده رينه،
راهب مهليه، مافوقى اولان Zeeits بسقيپوسى طرفندان
معروض اولدينى تكدير وتوييخن دن يك متأثر اولمش
و، روايته كوره، بيك دن وايچمكدن امتناع صورتيله
حياته ختام ورمشدر.

وفاتنده يكديكيرينك عينى وهى بيرى 888 ورق اوزده رينه
يازيل اوج ال يازيسى ايله اوج نسخه اولاراق محرر بير
اثرى بولونمشدر:

اثر، «وصيتنامه» عنوانيله مخون ايدى. بو
نسخه لردن ايکسى اقامتخانه سنده و اوچنجيسى «سنه مشول»
محكمه سى نك قلم او طه سنه مودوع ايدى. مسوده لرى احتوا
ايدن وکندى دائره بلديه سى اعضاسنا مخصوص اولان
ظرفك اوزده رينه شوسوزلر يازيل ايدى: انسانلارک
خطالاريه، سوء استعمال رينه، تفاخر لرينه، بدالاتقاريه،
غرضكارلقلاريه مطلع اولدم، اونلاردان ابا واستكره
ايندم. بونى صاغ ايكن سويله مهيه جسارت ايتهم هيج
اولمازسا اولوركن و اولومدن صوکر سويله يه جكم. بودقتر
خاطراتى بومقصده يازدم، تاكه اوقومايا لايق كوردوكلرى
حالده، گورجكلرك و اوقويا جقلارک جمله سى حضورندا
حقيقه شهادت خدمتى ايفا ايتسين.

بو اوج نسخه نك هر بيرى مختلف طالعه ره مظهر اولدى
بونلردن بيرى فوت دو قابله س ك آله كچدى، آز مدت
صوکر اثرک بير خايلى قوبياسى (پاریس) ده آلدن آله
كزميه باشلادى بوقوبيالارک هر بيرى ۱۰-۸ فرانسز
لیراسنا ساتيليردى.

وولتهر 1762 سنه سنده، بو وصيتنامه دن برخلاصه
ياپدى، سوسيايستلکه وبولتيقه باعاند قسملرينى ترك ايدرك
صرف دينه وخرستيانلغه عائد اقسامنى آلدى طبع ايتديردى.
بو طبعک نسخه لارى آلتى آى طرفندا بيتدلر. (وولتهر)
5600 نسخه اولاراق تکرار طبع ومجاناً توزيع ايتديردى.
بو طبعک باش طرفندا (وولتهر) طرفدان قلمه آليشمش
بيرديباجه ايله (وولتهر) ک، (دالامبر)، (دامبلاول)،
(ماركى دارژانس)، و (هملوه تيوس) ک آرالرنده (راهب

ایدیور . سویله مهیه، کوکلنده کی فکر وقناعتری اورتیه
قویمایه الحایدن یکانه محرکر - کندیسک دیدیکی کی -
حقیقت قوتی، حقسزلق و مساواتسزلق غیظی، پک چوق
معذب و بی آرام اولان انسانیتک انسالاح عقلیسی
غیرت آتشی در .

راهب ژان مهیه، اولومندن سوکرا، حقدنا سویله.
نهجک شیلره - شخصی اعتباریه - هیچ اهمیت ویرمه یور.
« کندیلرینه التحاق ایتک اوزره اولدیف نولولرک هیچ ییر
اندیشه لری یوقدر. قریباً عدمده ائها بولاچاغم » سوزیه،
شکیپر Shakespeare ک « ماباقی سکوت در » سوزنی پک
جانلی ییر صورتده آندیران بوسوزله، جاذبه دار کتاب
ختم بولیور .

محتویاتک اهمیتیه رغما اوج بویوک ونقیس جلد اوزره رینه
مرتب بوقیمتدار کتابک کافی درجه ده انتشار ایتهمش
اولماسی کندیلکندن آکلاشیایر ییرشی در . آلمانسادا،
ولسانیه یازیلش اولدینی فرانسادا اثر عادتاً غیر معلوم
قالمشدر .

1870 تاریخنده، Voltaire عنوانلی مجموعه سندایک
دفعه اولاراق کرک « ژان مهیه، وکرکه مرحومک عظیم
وقیمتدار اثری اوزره رینه نظر دقتی تکرار جلب ایدن
داوید شتراوس dawld Straus اولمشدر. بومحرر، مرحومه
29 صحیفه ک بیر خاطرات نامه تخصیص ایتمشدر .

بوخصوصده، d. Strauss دان سوکرا تشکره شایان
اولان anna knopp اسمنده بیر آلمان خانم قیزدر . بو
آلمان خانم قیز « راهب مهیه، نک اوج بویوک جلدک
وصیتنامه سنی فرانسیز جادن آلمانجاپا اجمالاً و بیر جلد اولاراق
ترجه ایتش و آمریقاده متمکن اولدینی نیویورک New - York
شهرنده طبع ایتدیرمشدر .

ترجه نک عنوان دلپذیری شویله در :

ایمان وعقل یاخود قاتولیک راهبی ژان مهیه نک

اذعان فطریسی . بوترجه نک تاریخ طبعی 1880 در .

مترجه محترمه، قصه و جانلی ییر دیباجده، « ژان

عنوانی آلتنده بوهولاندالی نک همتیه غایت نفیس ییر صورتله
طبع اولوندی. کتابک باشنه یازدینی دیباجده، ناشر، راهب
مهیه نک کتابی ایچین ییر ابدی پایدارلق خبر ویرر متعاقباً
کندیسک 1850 دن 1864 تاریخنه قادر، (هولاند) ده
حریت فکریه لهنده حاضر لادینی حرکت وانقلابک مختصر
ییر و جالب اعتبار تاریخچه سنی یاپار. بوتاریخچه ده پروتستانلق
یکی ته نولو جیاسی [یعنی الهیاتی] حقدده شدید ییر تجربه
قلمده بولونور . بوتجربه قلمده ره نان، شتراوس وتوبینغ
مکتبی، « آنسیقلویه دیست » لر و دراک سلفلری مهیه ایله
مقایسه اولونور، مقایسه شتراوس وره نان ایچین پک
تناکار ده کیلدر . بومقایسه دان سوکرا، « مهیه » نک
ترجه حالی 1864 تاریخنه قادر کتابتک کچیردیکی سرکذ -
شتارک مفصل ییر حکایه سی کلیر . بونی متعاقب، (وولته) نک
بوکتابه دائر تعاطی ایتش اولدینی خصوصی واصلی مکتوب لارک
صورت عینیه لری ایله فرانس Convention حکومتک و راهب
مهیه « ته هیکل رکزینه دائر اصدار ایتدیکی اراده نک
صورتی کورولور . بونلری 99 مبحث اوزره رینه مرتب
اصل کتاب تعقیب ایدر .

مؤلفک قصه ییر دیباجه سی، اجتهاد حقیقی سنی حیاستنده
کیزله مک و بونی با وصیتنامه، اداره روحانیه سی دائره سنده کی
اهالی به میراث برافاق قرارینی ویردیرن اسبابی، ییر دفعه
داها، ایضاح ایدر . خاتم مقاله اولاراق مؤلف « بوکتابی
یازماقدان مقصد، انسانلاری اباطیل و خرافات دینه دن
تمکن مرتبه قورنارمایا قادر . بومکروه اباطیل و خرافات
دینه انسانلاری کورجه سنه انقیاده آلیشدیرماقدان، ارام
روحلاری اخلال ایتکدن حیات دان صاف ییر ذوق ایله
متبع اولمالارینی محال قیلماقدان و بونلاری جسمانی و روحانی
متغلب لره سفیل کوله لر درکده سنه ایتدیرمکدن غیری ییر
شیئه یاراماز . « دیور .

بونکله برابر، اولومندن سوکرا، کتابک نشرینی
متعاقب شخص و یاده علیهنده عظیم ییر غیظ و افترا طوفانک
قویاجاغندا مؤلف تردد ایتهمور و بوسیبله دشمنلرینی کندی
محکمه لرندن، عقل و عدالت ابدیه محکمه عالیسنه دعوت

مهله ، نك كتابى حقهده « وولتهر » ك ذكرى سبق اجتمه
اولان مكانباتى ، مؤلفك ترجمه خالى « قونوانسيون ناسيونال » ك
اصدار ايندىكى اراده نك صورتى بازار و بونلاردن سوكره
200 قسه داهادوغروسي مبحثه آيروننى متن كتبه كير بو
بختلارك اكثر انجاق ييرتك صحيفه اشغال ايدر .

اذعان فطرى نك ستايشيه باشلايان مقدمه كتابده بيله ،
مؤلفك يروافكارى اولان مترجم خانم قيز ، موضوعه
كيري شيور : دين ، « بيرخيال خام » تسميه اولونيور .
تولوگيا الهيات ، يير « ظنلر » وهملر ، تناقضلر
تار و بوديله طوقوش يير منسوج ، در ياخود اسباب

طبيعيه حقنهده كى جهالت در ، بوجهالت سيستم حالده تاسيس
اجتمه در ، ديكر طرفدا بوسيتم ك قهرمانى [موضوع
دين اولان الله] اجتماع واتحادلرى محال صفتلره مزين ،
جاهلك واسيرك انسانيتك حقيقى دشمنلريدن انسانيتى
بدبخت ايدن بونلاردن . حالبوكه انسانيت صلاح و سعادت
و يرمه يكانه صالح اولان عقل ، علم و حرمت در . آنجاق
باطل فكرلردن تخليص ايدليك سايه سنده در ، كه انسانلار
سيئات اخلاقيه لرندن ، و دردلردن قور تاريلا بيليرلر .

عبدالله هودت

كوچوك حكايه

قدر

بو يوك چارشى آقشامك قاراناق رنكى آلبوردى .
مختلف استقامتلره دوغرى يورويىلر چوغالمشدى ؛ آرقا
سوقاقلرده هان هان آيىق بردكان قالمامشدى . بو يوك
يولك اوزه زنده كى دكانلرده قاپانمايه حاضرلائيوردى ؛
دكانچيلر بوتون بركونك دبدنمدهن سوكره بر طرفدز مـ تـ رـ حـ نـ هـ
قوماشلرني صايريورلر ، بر طرفدزده قارشى صيراده كى
قومشورلرني اوكونك اوقاق تفك حادثه لرني قىل
ايدىيورلردى .

حمدي افندي كوچوك دكانك اوكنه آسدينى مائى
اتكلى كده ايجرى آلقدن سوكره ساعته باقدى . واپوره
داها اوتوز بش دقيقه واردى . هر هفته بركيجه قاضى
كوبنده اسكى دوسته كيدهردى ، زوجه سته بو اقشام
كله به جكنى سويله ممش اولقله برابر هوانك كوزه للكى اوني
قاضى كوبنه سوق ايدىيورلردى . برقاج كوندن برى ياغان
ياغورلردن سوكره بويك كوزه لر بياز كوني ايدى .

ياواش ياواش چيقيمايه قرار وىردى . جاكتى
ده كيشى وىردى ، بر هفته دن برى كنديسنه باقىلمايان ، كوشه ده كى
كلوچوك آينه نك قارشينده فنى سوپوردى ، صارى

بييقلىرى ، بو يون باغيسى دوزه لئدى . شخصاً چيركىن
آدم دكلدى . يالكز اوقادار لاقيدايدى كه ، دائما بييقلىرى
دوشوك ، ياقالى بوروشمش ، فنى و جاكتى توزلو
كورونوردى . بويله هفته ده بر مقبر برارمنى تجارى اولان
دوستى واهرام افندي به كيدر كن كنديسنه بر آرزچى دوزه ك
ويرمك لزومنى حس ايدهردى

تام چيقاجاغى صيراده ايكي قادين اوندن منديل صوردى .
مشتريلىرى قاچيرماق ايسته ميهرك رافدن برقاج قوطو
چكدى . دوندىكى وقت كوزلى اوقادار لطيف برچيفت
كوزه تصادف ايندى كه ، اونلرك جاذبه سياه شاشيردى . بر
نايه كنديسنه انعطاف ايدن نوايى بارلاق سياه نقطه نك ،
تأثيرلىرى آكله يراق كنديسنه مستهزيانه گولديكى ظن
ايندى . سوكره قوطولرى آجدى ، اونلري منديل
انتخابيله مشغول ايكن تدقيق ايندى . اوتكى ، داهانچ ،
على الماده برقيافته ايدى . خدمتى اولمايدى . يك اصل
برعائله منسوب اولدينى هر حالدين آكله شيلان بو ظريف
قادين قارشى آلدينى وضع و طور خدمتى اولدينى كوسته .
رييورلردى . اعتناكار برال ايله كينمش اولان بوقادين
حقيقه ظريف ايدى . سياه چارشافى مستنار بوقادين وجودى
اظهار ايدىيورلردى . سوكره صاچلى واللى نه قادار
لطيف ايدى . . . حمدي افندي كنج قادين
الديوه نلرني چيقاردقن سوكره بردن بو كوچوك الله